MAVİ ŞEHRİN KALEMLERİ

Şiir - Öykü - Makale - Hikaye

Muhammed Gürcan

Van'daki Ermeni Mezaliminden Bazı Kesitler- 2

1915'te Ruslar tarafından işgal edilen, Ermeni çetelerince yakılıp yıkılan Van'da, Vanlı Müslüman ahalinin yaşadığı acılar ve çektiği çileylerle ilgili geçen haftaki yazımıza devam ediyoruz. Bugünkü yazımızda Van'da yaşanan acıları 1915-18 dönemi raporlar ve görgü tanıklarının ifadeleri eşliğinde anlatmaya çalışacağım.

Van Jandarma Alay Komutanlığının Raporu:

Çankısır Köyü'nde bir çocuğun kuzu gibi kızartılarak sungu üzerinde direğe iliştirildiğini birçokları yeminle söylemiş, cesedin kalıntılarını göstermişlerdir. Ahonik ve Avzerik Köyleri arasında elleri bağlı ve karınlarına sokulmuş tenasül aletleri kesilerek ağızlarına sokulmuş dört Müslüman'ın cesedi bulunmuştur.

Kavlik Köyünde 7 yaşındaki Fatma ve 5 yaşındaki Gülnar adlarında iki kız çocuğunun iki taraftan kirletilmiş olduklan ve bu kötü hareketin sonucu her ikisinin de sakat kaldıkdan görülmüştür. Bugün bu zavallılar Ermeni mezaliminin canlı timsali olarak yaşamaktadır. Yine bu köyde 70 yaşından fazla Ali adında bir ihtiyarın, çene kemiklerini sungülerle kararak, kesip ağzına koymuşlardır. Bunu Van'ı geri alan Türk ordusunun ileri gelen subayları gözleriyle görmüşlerdir.

Ahtoci Köyü'nde Kemo adındaki şahsın Zeliha ismli eşi tandır başında ekmek pişirirken, Ermeniler Zeliha'nın altı aylık çocuğunu ateşe atarak pişirmişler, zorla annesine yedirmek istemişler; zavallı annenin reddetmesi üzerine, kadının bir bacağını ateşe sokarak yakmışlardır. Bu gün bu zavallı kadın yaşıyor. Gördüğü bu korkunç zulmü anlatırken yürekler tırmalayıcı feryat ediyor. Bu zavallı kadının hikâye ve feryadına katılmamak için taş veya demirden yürek gerekiyor.

Yine bu köyde Ermeniler birçok Müslüman çocuğunu tezek yığınları arasına koyduktan sonra tezekleri ateşlemişler; bu zavallı masum yavruları diri diri yakmışlardır ki, durum yerinde yapılan inceleme sonucu kalıntılardan anlaşılmıştır.

Molla Kasım köyünden 95 yaşındaki Esma Nine yaşadığı faciayı hafızasında kalan kırıntılarla şöyle anlatıyor: Ermeniler, Molla Kasım köyünü yerle bir ettikten sonra Zeve'ye gittim. Zeve çayını geçemedim, beni atla gelip aldılar. Zeve'de toplu halde bulunan kadınların tamamını Ermeniler bir dama koyduktan sonra, yere oturulmasın diye su ile doldurdular. Yarı belimize kadar su içinde kaldık. Sonra erkekleri ayırıp göstürdüler. Onları başka bir damda diri diri yakmışlar. Ermeniler, 15 yaşından küçük çocukları da bir tarafa ayırdıktan sonra sünğüleyerek katlettiler. Kadınları da gruplar halinde Van'a götürdüler.

Bir çocuğumu, gözümün önünde koyun boğazlar gibi boğazladılar. Bir Ermeni, komşumuz Fırdevs hanımın oğlunu ayağının altına alıp, iki bacağından ayırarak iki parça edip şehid etti. Ermeniler o kadar çok Müslüman boğazladılar ki, akan kanlar koskoca tandırları doldurdu. En son Rus ordusunda vazifeli bir Tatar bu korkunç faciaya son verdi. Ermeniler, esir ettikleri Müslüman kadınları iki sıra halinde aralarına alıp türkü söyleyerek, tef çalarak götürüyorlar; ikide bir; "Korkmayın sizi Van valisi Cevdet Paşa'ya götürüyoruz Cevdet paşa size pilâv ikram edecek!" diyorlardı. Sonra koro halinde: "Cevdet Paşa et temâşa / Gelinlerin oldu matuşka! (fahişe)" diyorlardı.

Molla Kasım köyünden Şeyh Selim Efendinin gözlerini oyduktan sonra şehid ettiler. Gene Molla Kasım köyünden Müslim amcayı öldürdükten sonra, cesedini namaz kılıyor gibi bir duruma soktular, İslâm'ın dini ve imânına küfür ettiler, alaya aldılar. Ermeniler, bir taraftan erkekleri öldürüyorlar, sonra da: "Korkmayın, size bir şey yok! Onları Rusya'ya para kazanmaya gönderiyoruz." yalanını gözümüzün içine bakarak söylüyorlardı. Kıymet Başbuyuk, Zeve'li annesi Hediye hanımdan nakleen Zeve katlamını şöyle anlatıyor: Seferberlik ilân edilir edilmez Van halkı muhacir olmaya başladı. Zeve ve çevresindeki köyler muhacir olmadılar. Buna sebep olan Zeve ve çevresindeki köyler ve muhtarı Süleyman çavuştur. Çünkü muhtar köylüyü toplayıp, 'Buradan muhacir olup gitmeye hiç lüzum yok! Ben Ermenilerle kardeş oldum, (!) size bir şey yapmazlar." diye teminat verdi.

Bu söze inanarak köyü terk etmedik. Sonra Van'daki Ermenilerin ortalığı kana buladıklarını, her tarafı yakıp yıktıklarını duyduk. Ermeniler binlerce Müslüman'ı kesmeye başladılar. Van'ı terk etmeyen hasta, yaşlı, çocuk ve kadınları asıp kesmeye, bir kısmını da çaylara, kuyulara atmaya koyuldular. Sıra bizim köylere gelmişti. O sırada komşu köylerin ahalisi bizim köyde toplandı. Her köyün en az 400-500 nüfusu vardı. Ermeniler, bir sabah köyümüzü ateşe tuttular. Zeve'de toplanmış Müslümanlar, cephaneleri bitinceye kadar köyü müdafaa ettiler. Cephaneleri bitince Ermeniler köye girdiler. Korkunç faciâ bundan sonra başladı. Önce Ermenilerle kardeş olduğunu söyleyerek halkın göç etmesine engel olan Süleyman Çavuş'u yakalayıp, korkunç şekilde katlettiler. Ermeniler, hamile kadınların karnını yırtıp çıkardıkdan çocukları süngülerinin ucuna takarak annelerine gösterdiler.

Ben, annem ve 20-30 kadar köylü kadını ve çocuk Sultan Hacı Hamza'nın türbesine sığındık. Ermeniler bizi öldürmek için türbeye gazyağı ve benzin serptiler ve ateşlediler. Türbe yanmadı. Kazma kürekle türbeyi yıkmak istedilerse de, yıkamadılar. Hayret ve şaşkınlık içinde, "Yahu bu mutlaka bizdendir." diyerek gittiler. Biz oradan çıktık. Çıktığımızı gören Ermeniler üzerimize hücum ettiler. Bu sefer köyün köpekleri bizi kurtardı. Köydeki köpekler insan cesedi yiyerek kuduz olmuşlardı. Her tarafa saldırıyor, köye hiç kimseyi yaklaştırmıyorlardı. Bir zaman köpekler bizi korudu. Sonra Ermeniler köyü işgal ettiler. Biz yine katil ve canavar Ermenilerin eline düştük. Bir hafta sonra Ruslar bizi alıp aç, susuz Van'dakı Ermeni kışlasına götürdüler.

Rus Kazak muhafzalarına, yiyecek bulmak için bizi serbest bırakmaları için yalvarıyorduk. Kısa bir zaman kışlanın yanına çıkınca, hayvanlar gibi söğüt yapraklarına üşüşüyor, bir yandan çabuk çabuk bu yaprakları yerken, diğer yandan etek ve cep lerimizi dolduruyorduk. Aç midelerimize bu acı söğüt yaprakları, bal gibi tatlı geliyordu. Böylece günler geçti. Sonra Ruslar bizi serbest bıraktılar. Tarlalara dağıldık, ektik, biçtik. Değirmen gösterdiler buğdayları öğüttük. Türk askerinin görünmesiyle tam ve gerçek hürriyete kavuştuk.

Bu bölgede faaliyet gösteren 6 Ermeni gönüllü taburu vardı. Sayıları 10 bin kişi civarındaydı. Van'ın ele geçirilmesinde Dro komutasındaki 2. Tabur, Hamazasp komutasındaki 3. Tabur, Keri komutasındaki 4. Tabur önayak olmuşlardır. Daha sonra Bitlis ve Muş civarında faaliyet gösteren Antranik'e bağlı 1. Tabur da özellikle Çatak çevresindeki Ermeni cinayetlerinde faaliyet göstermiştir. Van'ın Timar nahiyesine bağlı köyleri yakıp yıkan ve Mermit Çayı'nın kan akmasına sebep olan Hamazasp Çetesi daha çok 1915 ilkbahârında Van'ı işgal etmeye gelen Rus birliklerine rehberlik etmiştir.

İşgal başladığı zaman Van'da çok az sayıda jandarma vardı. Hamidiye alayları bile bu esnada özellikle İran tarafında Rusların işgalini Önlemeye çalışmaktaydı. Şehir tamamen kadın, çocuk, yaşlı ve henüz tüyleri terlemiş delikanlılardan oluşmaktaydı. Rus işgali başlamadan önce yanı Mart-Nisan 1915'te Van'dakı Ermeni fedaileri savunmasız halka karşı saldırıya geçtiler. Müslüman halk, ellerindeki basit silahlarla kendilerini savunmaya çalıştılar ama ancak bir ay dayanabildiler. Rusların da yaklaştığının haber alınması üzerine Van Valisi Cevdet Bey halktan şehri terk etmelerini istemiş ve böylece 1915 Nisanının sonunda Vanlılar topyekun muhacir olmuşlardır. O dönemde Van'ın Merkezi nüfusu 30.000 civarındadır. İnsanlar her şeyini terk ederek perişan bir şekilde yollara dökülmüşler. Vali Cevdet Bey köylere de jandarmaları göndererek göçmeleri için emir vermiştir. Timar nahiyesine bağlı yedi köyün halkı seferberlik için yola çıkmışken Kalecik ve İskele'de oturan Ermeniler tarafından yolları kesilip göçmelerine mani olundu. Zeve köyünde toplanan ve ilki bini aşkın insan Ermenilerce akla hayale gelmedik işkencelerle şehit edildi. Van ve çevresinde Rusların esir aldığı bir avuç insanın dışında çeşitli sebeplerle göçememiş Vanlılar hunharca katledildiler. Van'ı baştanbaşa yakan Ermeniler kısa sürede iki yüz yıllık tahrip yaptılar. Üç bin yıllık şehir merkezini üç yılda yok ettiler.

Ruslar, 20 Mayıs 1915'te şehri ele geçirince Van'dakı komitacıların ele başı Karabağlı Aram Manukyan'ı Van Valisi ilan ettiler. Osmanlı ordusu dört kez Van'ı kurtarmak için teşebbüs etti, ama başarılı olamadı. Van 1917 Kasım'ının sonlarına kadar resmen Rus işgalindeydi, ama icraat Ermenilerin elindeydi. Bu tarihten sonra ise her şey Ermeni çetelerin eline geçti. Ruslar çekildikten sonra silahlarını Ermenilere bırakmışlardı. 3. Ermeni Tugayı Van'ı işgal altında tutuyordu.

İlahi bir yardım tecelli etmiş, Rusya'dakı Bolşevik ihtilaliyle beraber yollar açılmaya başlamıştı. 1918 Mart'ın sonlarına doğru Ali İhsan (Sabis) Paşa komutasındakı 4. Kolordu'ya bağlı 5. Tümen Van ve civarını kurtarmak için harekete geçti. 2 Nisan 1918'de Van ve ardından Erciş, Gevaş, Hoşap, Özalp, Çatak, Başkale kurtarıldı. 5. Tümen kurmay yüzbaşısı Sıtkı Bey Van'ı Ermenilerden temizleyen komutandı. Artık tamamen tahrip edilen şehir kullanılamayacak ve sonra memleketlerine dönen Vanlılar bu günkü Van şehrini kuracaklardı. Ermeniler ise şehri ateşe verip kaçıktıktan sonra Azeri toprağı olan Revan'ı gaspedip silah zoruyla devlet kuracaklar. Aram Manukyan, Van'da elde ettiği tecrübelerle Ermenistan devletini kurmayı başarıp 29 Ocak 1919 yılında tifüsten ölünceye kadar bu devletin iç işleri bakanı olarak kalacaktır.

Bir asır sonra yine aynı oyunu bize oynamaya çalışanlar tarihte başaramadıkları gibi yine başaramayacaklarını anlayacaklardır. Yanı başımızda olup bitenler bize tarihin tekerrür ettiğini gösterirken gözümüzü açmamıza da imkân tanımaktadır. Bu nedenle Zeve şehitliğinden, Van'ın Erciş ilçesi Çavuşoğlu samanlığından ve şehrimizin başka bölgelerinden çıkartılan ve üzerlerinde satır ve işkence izleri bulunan kalıntılar, Anadolu'nun her karıcından fışkıran Ermeni mezaliminin sayısız vesikalarından sadece bir kaçı olması hasebiyle, 2006 yılında Van Müzesinden kaldırılan yakın tarihin ve özellikle katliam seksiyonunun yeniden Van Müzesindeki ait olduğu eski salonuna alınması gerekmektedir. Çünkü müzeler milli hafızamızdır. Geçmişte yaşanan acıları gelecek nesillere aktararak gençliğimizi başkalarının aldatmasından koruyabiliriz. Hatta bir terör müzesi açılması ve bu vesikaları teşhir ederek ecdadımızın acılarını yad etmeli ve onları karalayanların foyasını bedahet derecesinde canlı tutmalıyız.

Ben / ŞAİRbaz

Ben, yüreği ateşe bulanmış şair
Aklımda tasarlarım kelimelerimi
Yüreğimin hüzünne bandırıp
Dilimle haykırırım

Bilmem öyle beylik lafları
Kısa ve özdür
Yüreğimin vefakar kelimeleri
Kiminin yüreğine dem vururum
Kimisinin diline
Kalbimi emanet ettim
Bir gönül bekçisine

Çocuklar şiirlerime söz
Kadınlar anlam olur
Mısra mısra dökülürüm
Hayalini kurduğum dünyama
Ellerimi şahit kıldım
Düşüncemin değer kattığı
Beyaz kağıtlara
Çok sevip
Çok kırılmayı öğrendim mesela

Gidenlerduyar oysa
Cümlemin ağırlığında kırılan
Kalemimin feryadını

Gözlerimin yaşını
Gidenlerden hatıra bildim
Ettiklerini cefa bulmam ben
Gelenlere şükür ederim
Dünya mı ağır gelir banayoksa
Yanlış dünyaya ben mi ağır mı gelirim
Ölümü çok seviyorum oysa
Üstüme basıla basıla
Binlerce kez öldüğümü unutarak...

Ben yüreği ateşe bulanmış ŞAİR
Önce kendimle savaştım
Sonra beni kendimle bırakanlarla
Yılmak bilmedim
Elbet bir gün öleceğimi bilerek

Ben yüreği ateşe bulanmış ŞAİR
Dualarla uğurla beni yüreğine
Gönlünün en güzel köşesine
Hükmüm ebedi olsun
Yüreğindeki
Cennet bahçesine.

Serhat Yıldız

Mine Çiçeği

Bir hafiflik var içimde
Dünya ağır değil bende

Göykyüzü kafesi kuşların
Diyenler var yeryüzünde,
Göykyüzü kafesinden kuşlar
Demem içimin yeryüzünde

Garip yolcularız
Tezgah önünden geçen
Kabul eylemez için
Tezgahından her geçen

Vardır elbet darb-ı meseller
Bu sözler ki, ah
Mine çiçeğinden ezgiler

Dilhun, luslika, zehra, azize
Bunlar hep şahittir
İzzet-i nefs(z)e

Hakka niyetlidir özünde
Hakkaniyetlidir
Galibiyet her sözünde

Dünya veda yeridir şair kalbe
Şiir vuslatını da işte!

Bir hafiflik var içimde
Dünya ağır değil bende.

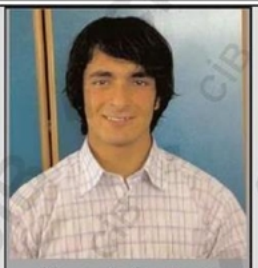

Mustafa Ayyürek

Hızır'ın Gizemli Meleği

Altı, yorgun geçen bir yaz gündüzünün yorgunluk giderici akşam saati. Sinekler saldanmış. Göl kıyısına kurulmuş çardaklarda çok insanlar, çok insanların kulaklarında çok martı sesleri. Göl yeşil dalgalı bir halıyı andırıyor adeta. Orada bulunan çocuklardan biri eline aldığı mavi-kırmızı kareli plastik topuyla gölden beş metre yükseklikte oyun oynuyor. Sekiz yaşında ya var ya yok. Hemen ilerisinde annesi birkaç kadınla dedikodu yaparken, kadınlardan biri yanındakilere "… Zaten arkasından konuşmasaydım gözlerim açık giderdi vallahi" dedi, gülüştüler. Çocuk, konuşmalardan habersiz topunu havaya doğru fırlattı-tuttu, fırlattı-tuttu.. Neşelendi aynı şeyi tekrar yaptı daha bi neşelendi. Bir kez daha yapmaya karar verdi, topunu yukarıya doğru fırlattı bereket rüzgâr çıktı, topu göle, iki kayanın arasına düştü. O sırada çekirdekçi çocuk "Çiğdem var, bardağı elli kuruş, çiğdem var" diye sayıklıyordu. Çocuk, annesine bakıp, seslendi "Anne topum düştü." Annesi oralı değil, "Evladım bize üç bardak ver ama bardakları iyice doldur tamam mı?" diye çekirdekçi çocuğa söylendi. Çekirdekçi sesin geldiği yere doğru yöneldi, kese olarak kullandığı birincil hamur kuşe kâğıdına bir bardak çekirdek boşalttı. Kadınlardan biri "Aaa evladım, bardağı neden az dolduruyorsun?" Dedi. Cevap vermedi çekirdekçi, bir sonraki bardağı daha çok doldurdu. Çocuk, tekrar "Anne topum düştü" dedi. Annesi muhabbete dalmış, az ötelerinde ise evli bir çift simit yiyor, birbirlerine bakıp gülüşüyorlar. Onlara bakan kadınlardan biri "Ne ayıp, sokak ortasında böyle şey görülmüş değil" dedi. Bir diğer kadın ise erkekte kısaymış diye çekiştirdi, gülüştüler.

Güneş gündüzü terk etme telaşında, battı ha batacak. Çekirdekçi çocuk günün hala bereketli geçeceğini umma gayretinde. Edremit'ten Akdamar adasına giden tekne geri dönüyor ve kıyıya doğru yanaşırken martılar tekneden atılan simitleri kapma yarışında. Martılardan biri gözünü mutlu çiftin elinde bulunan balık ekmeğe dikiyor. Erkek bir parça koparmış ve tüm inceliği ile hanımına uzatıyor. Martı hızla havada süzülerek geliyor. Tam kadın ekmeği yemek için ağzını açarken martı balık ekmeği kaptığı gibi ortalıktan kayboluyor. Bunu gören diğer martılarda şen bir hava hâkim. Erkek ya nasip dedi ve eşine bakıp gülümsedi, eşi başını erkeğinin omzuna kondurdu ve ya nasip dedi. Gülüştüler.

Edremit'te balık tutan amcalar yok… Ellerindeki sigarayı tüttürüyorlar, yılların tükenmişliği avuçlarına yansımış ve çürümüş dişleri arasından sigara dumanını usulca içlerinden çıkarıyorlar. Birisi öksürüyor; çok öksürüyor. Yaşlı bir teyze "İçme evladım" diyor, adam hiç oralı değil, yanındaki ile konuşması epeyce derin. Teyze üzgün bir şekilde yoluna devam ederken, balık ekmek kapan martı Akdamar Adasından yeni dönmüş olan tekneye doğru uçuyor bu defa, kapa bildiği kadar simit kapıyor. O sırada Halit Bey telaş içerisinde, yanında çalıştırdığı Filiz Hanımı görmeden geçiyor. İnsanlar anlık koşuşturmalarda bir birlerine selam vermeyi unutmuş. Filiz Hanım, Halit Beyin yanından geçtiğini hiç fark etmiyor bile. Çocuğun annesi kahkaha atarak yanındakilere "Çekirdekler de çok güzelmiş, bağımlılık yaptı ya bırakamıyorum" diyor. Çocuk, şimdi sudan dört metre yukarıda, elinde bir çubuk var topu almaya çalışıyor. Çubuk kısa olduğu için topa yetişemiyor bir türlü. Çocuk Edremit'te yapılan ufak liman kıyısındaki taşların arasına düşmüş topu ile cebelleşirken, civıl civıl limanda iskemlelere oturmuş üniversite öğrencileri hafta sonunun bu son saatlerinin rahatlatıcılığını sürdürüyorlar. Birisi keyfince gerinerek Necip Fazıl'ın, "İnsan bu su misali kıvrım kıvrım akar ya, Bir yandan alan benim öbür yandan Sakarya" ifadelerini hatırlatıyor umarsız bir şekilde. Nazım, Ustat Van türküsü de yazmalıydı diyor, eğleniyorlar. Bir öteksi Ahmed Arif'in 33 Kurşunu diyor, üzülüyorlar. Çanakkale diyor berikisi... Çanakkale geçilmez. Onur ve minnet duyguları kabarıyor. "Ah biz de öyle olabilsek" diyor başkası, hüzün doluyor etrafa…

Küçük çocuk yeni fıdan, vakit akşam. Sivrisinekler uçuşmaya başladı, kuş sesleri kesilmek üzere, ay ışığı parça parça yansıyor çocuğun gözlerinde. Sular hareketlendi gibi, dalgalar şiddetleniyor. Sopa ile dövülen halı gibi kayaları dövüyor, topu sıkıştığı yerden gevşetmeye başladı dalgalar. Çocuk ağlamaklı bir şekilde annesine bakarken, annesi çekirdekleri çitlemeye devam ediyor. Evli çift mutlu yüz ifadesi ile el ele tutuşarak yola koyuluyor. Çocuğun boğazında bir düğüm çözülmeyi bekliyor. Çift çocuğun yanından geçip giderken kadın çocuğu okşuyor, erkek karışma çocuğa diyor, gidiyorlar. Sonra uzaklara, denizin maviliğinden ötelere doğru giderek ortalıktan kayboluyorlar…

Şehir merkezinin hemen yanı başında bulunan bu tatlı ve şirin yere insanlar kaynaşmak ve hatta hatta ferahlamak için geliyor. Aslında sadece ferahlamak için. Çocuk ise bu yerde topunun denize düşmesi ile adeta hafakanlar yaşayarak kendinden geçiyor. Kasvetli bir hava çocuğun ruhunu sararken, nereden geldiği anlaşılmayan genç, alımlı ve bir o kadar da kendinden emin bir kadının kendisine doğru geldiğini gördü. Kadının gözlerinde gizemli bir derinlik vardı. İnsana huzur veren bir derinlik. Kirpiklerine konmuş aydınlık yüzünde canlanıyor, üstüne mavi bir hüzün giymiş gibi görünüyordu. Kadın çocuğa yaklaşıp, eliyle onun başını okşadı. Dizlerinin üstüne çöktü. Güzel, çok güzel bir kadındı. Işıyan çehresinin sıcaklığı buzları eriten cinstendi. O kadın deniz kenarına gelmeden önce ne oluyorsa şimdi de aynı şeyler oluyordu. Çocuğun annesi dedikodu yapmaya devam ediyor, çekirdekçi "Çiğdem var" diye sayıklıyor, sigara içen amcalardan birisi hala öksürüyor, yaşlı teyze üzgün bir şekilde yürümeye devam ediyordu. Farklı olarak evli çiftin yerini yeni nişanlanmış bir çift almıştı ve ruhu daralmış çocuğun farkına varan ruhu daralmış başka bir çocuk daha vardı şimdi. Her şey bir yana topunu düşüren o çocuğun annesinin kayıtsızlığı korkunç bir durumdu. Ve çocuk "anne topum düştü" derken annesinin ondaki hüznün farkında olmaması ise apayrı bir korkunçluktu...

Güzel kadın emin adımlarla üç metre yukarısında bulunduğu yerden denize bir metre, iki metre, üç metre… Yıldaştı. Çocuğun yüzünde görülmeye değer bir mutluluk ifadesi, yerinde duramıyor habire zıplayıp duruyor. Öbür çocuğun gözlerinde sıra bana ne zaman gelecek düşüncesi. İkisi de artık yerlerinde duramıyorlar. Elleri yukarı kalkıyor ve samimi bir hava içerisinde şaklatarak birbirine kavuşturuyorlar. Kadın bir dağ keçisinin dengesi ve bir ceylanın atikliği ile elini topa uzatıyor, kısa, çok kısa bir anda topu sıkıştığı kayaların arasından çıkarıp, bir metre ve iki metre ve üç metre yukarıya çocuğun yanına varıyor. Sonra bir metre ve iki metre daha yukarı çıkıp düz zemine çocuğa beraber kavuşuyor. Çocuk topu aldığı gibi fırlayıp oynamaya gidiyor, öbür çocukla hiç ilgilenmiyor. Kadına teşekkür etmeden gidiyor ama kaçarken ara sıra tebessüm ederek arkasına bakmayı da ihmal etmiyordu.

Göle düşen o top ile çocuğun güçlü ve tahayyülü zor sıkıntıları, Hızır'ın gizemli meleği ile yerini tarifi imkânsız bir heyecana bırakırken, denizlerde boğulmasına ramak kalmış fikirleri yeniden canlandırıyordu. Annesinin bakışlarında kaybolmaya yüz tutmuş olan çocuk, gülen gözleri ile kendisine yardımcı olan yabancının kim olduğunu bilmese bile, kendisi için kayaların arasından çıkarılıp getirilen masumiyeti sıcacık bir merhaba kadar güzel ve hoştu. Koşup tekrar oynamaya giderken kaçamak bakışlarla tebessümvari geri dönüşleri gizemli melek için bütün sözlerden daha samimi ve içtendi. Biraz umut ve gerçek hareketlilikle birçok şey değişecek çocuk için. Hüzünlü olmak yerine bilgi sarayı olmaya namzet bir ışık dolanacak derinliklerine.

Annesi çocuğuna seslendi, topu bırak kızım, toparlan gidiyoruz, geç kalırsak...